

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Gospodarski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2017:II.CPG.59.2017

Evidenčna številka: VSL00000137

Datum odločbe: 26.05.2017

Senat, sodnik posameznik: Maja Jurak

Področje: CIVILNO PROCESNO PRAVO - PRAVO DRUŽB - USTAVNO PRAVO

Institut: dovoljeni pritožbeni razlogi - izpodbijanje dejanskega stanja - poslovna skrivnost - varovanje poslovne skrivnosti - pogodbeni kazni - postopek v sporu majhne vrednosti - pravica do zasebnosti - svobodna gospodarska pobuda - konkurenca ustavnih pravic

Zveza: ZPP člen 458, 458/1, 451, 452. ZGD-1 člen 39, 39/1, 39/3

Jedro

Tožena stranka očita tožeči stranki, da je dolžnost varovanja poslovne skrivnosti kršila, ker je D. P. poslala elektronsko sporočilo, v katerem ji je razkrila konkretne podatke, ki se nanašajo na poslovanje z družbo M. d. o. o., torej družbo, s katero je poslovala tožena stranka. Kateri podatki pomenijo poslovno skrivnost, lahko namreč v prvi vrsti določi družba sama. Kot takšne lahko označi katerekoli podatke (tudi manj pomembne), razen tistih, ki so po zakonu javni in tistih, ki se nanašajo na kršitve zakona ali dobrih poslovnih običajev. Ob ugotovljenem dejanskem stanju, da je J. G. zgolj "kliknila v Google", in se ji je že prikazalo sporno elektronsko sporočilo, pa je pravilen tudi pravni zaključek, da dejstvo, da je sporočilo prebrala in ga natisnila, sicer pomeni poseg v tožnikovo pravico do zasebnosti, da pa je do tega posega prišlo zaradi malomarnosti tožeče stranke, ki je na službenem računalniku tožene stranke, ki so ga sicer uporabljali drugi uslužbenci, odprla svojo zasebno elektronsko pošto in se po uporabi le-te iz nje ni odjavila. J. G. je na sporočilo naletela slučajno (po naključju), med uporabo svojega računalnika, ki ga je občasno uporabljal tudi tožnik, za pregledovanje svoje elektronske pošte, iz katere se je (očitno) pozabil odjaviti.

Izrek

I. Pritožba se zavrne in se izpodbijana sodba potrdi.

II. Tožeča stranka mora toženi stranki povrniti 230,08 EUR njenih pritožbenih stroškov, v roku 8 dni od prejema te sodbe, v primeru zamude pa z zakonskimi zamudnimi obrestmi.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo ugotovilo, da obstoji terjatev tožeče stranke v višini 3.550,20 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 10. 6. 2015 dalje do plačila (I. točka izreka). Ugotovilo je tudi, da obstoji terjatev tožene stranke do tožeče stranke, v celotnem obsegu tožnikove terjatve do toženke iz I. točke izreka (II. točka izreka). Sklep o izvršbi Okrajnega sodišča v Ljubljani, VL 76204/2015 z dne 24. 6. 2015, je zato v prvem in tretjem odstavku izreka razveljavilo ter tožbeni zahtevek zavrnilo (III. točka izreka). Tožeči stranki je naložilo v plačilo 826,00 EUR toženčevih pravnih stroškov (IV. točka izreka).

2. Zoper takšno odločitev se zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka in zmotne uporabe materialnega prava pravočasno pritožuje tožeča stranka. Višjemu sodišču predlaga, da pritožbi ugodi in izpodbijano sodbo spremeni tako, da ugodi tožbenemu zahtevku.

3. Tožena stranka v pravočasnem odgovoru na pritožbo predlaga njeno zavrnitev.

4. Pritožba ni utemeljena.

5. Višje sodišče najprej poudarja, da obravnavani spor predstavlja gospodarski spor majhne vrednosti, saj se tožbeni zahtevek nanaša na denarno terjatev, ki ne presega 4.000,00 EUR (prvi odstavek 495. člena Zakona o pravnem postopku - v nadaljevanju ZPP). V tovrstnih sporih veljajo posebna pravila, ki odstopajo od splošnih pravil pravnega postopka in ki zaradi njihove bagatelnosti racionalizirajo (reducirajo) posamezne faze postopka. To velja tudi za pritožbeni preizkus odločitve. Tako se lahko sodba v takšnem sporu izpodbija le zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka iz drugega odstavka 339. člena ZPP in zaradi zmotne uporabe materialnega prava (prvi odstavek 458. člena ZPP). To pomeni, da v pritožbi zoper odločitev o sporu majhne vrednosti dejanskega stanja (ki vključuje tudi dokazno oceno sodišča prve stopnje) ni mogoče izpodbijati. Višje sodišče mora zato, brez vsebinske presoje, zavriniti pritožbene navedbe, ki to poskušajo.

6. V obravnavanem primeru je sodišče prve stopnje ugotovilo, da je bila Pogodba o posredovanju (v nadaljevanju pogodba), na podlagi katere tožena stranka zahteva plačilo pogodbene kazni, podpisana s strani obeh pravnih strank in zato veljavno sklenjena. Gre za ugotovitev dejanskega stanja, ki je pritožba ne more izpodbiti. Njene navedbe, v katerih ponavlja, da tožena stranka pogodbe ni podpisala, zato ne morejo biti predmet (ponovne) presoje.

7. Nadalje pritožba navaja, da sodišče prve stopnje ne bi smelo upoštevati navedb in dokaznih predlogov, ki jih je tožena stranka podala v drugi pripravljalni vlogi. S tem zatrjuje kršitev določbe 451. člena ZPP. Gre za relativno bistveno kršitev določb pravnega postopka iz prvega odstavka 399. člena ZPP. Glede na prej povzeto določbo prvega odstavka 458. člena ZPP tudi uveljavljanje takšnih kršitev v pritožbah zoper odločbe v sporih majhne vrednosti, ni dovoljeno (določba kot dovoljen pritožbeni razlog izrecno navaja le procesne kršitve iz drugega odstavka 339. člena ZPP). Vseeno pa ni odveč dodati, da pritožba kot prepozno podane trditve omenja trditve o tem, kako naj bi tožena stranka prišla do elektronskega sporočila, ki v obravnavanem primeru predstavlja ključen dokaz. Navedeni dokaz je tožena stranka predložila hkrati s svojo prvo pripravljalno vlogo (odgovorom na dopolnitev tožbe). Tožeča stranka je nato v drugi pripravljalni vlogi podala ugovor, da je bil dokaz pridobljen nezakonito. Gre za nov ugovor, ki je lahko dopusten zgolj pod pogojem, da je nujen zaradi odgovora na navedbe, podane v odgovoru na (dopolnitev) tožbe.¹ Višje sodišče ocenjuje, da je v obravnavanem primeru ta pogoj izpolnjen (saj se je tožena stranka na sporno sporočilo prvič izrecno sklicevala šele v tej vlogi). Ker je torej navedeni ugovor tožeče stranke v okoliščinah obravnavanega

primera treba dopustiti, je treba dopustiti tudi toženčev odgovor nanj. Tega pa ta seveda ni mogel podati prej, kot v svoji drugi pripravljalni vlogi.

8. Nadalje pritožba zatrjuje obstoj kršitev 15. točke drugega odstavka 339. člena ZPP. V zvezi s tem so neresnični očitki, da v 6. členu pogodbe ne piše, da sta stranki kot poslovno skrivnost opredelili "vse podatke in informacije, pridobljene v zvezi s to pogodbo ali njenim izvrševanjem". Prav to je namreč zapisano v njegovem predzadnjem odstavku.

Citirane kršitve (imenovane tudi protispisnost) sodišče prve stopnje ni storilo niti z ugotovitvijo, da je tožeča stranka kršila obveznost varovanja poslovne skrivnosti, ki naj bi bila v nasprotju z elektronskim sporočilom, ki ga je tožeča stranka poslala D. P. Za protispisnost gre, če sodišče v razlogih sodbe vsebini dokaznega gradiva pripiše drugačno vsebino, kot jo dejansko ima (nepravilno prenese podatke iz listinskega gradiva v sodbo). Česa takšnega pritožba ne očita. Njeni očitki dejansko pomenijo grajo dokazne ocene spornega elektronskega sporočila. Izpodbijanje dokazne ocene, kot že rečeno, pomeni uveljavljanje nedovoljenega pritožbenega razloga zmotne ugotovitve dejanskega stanja. Kljub temu višje sodišče dodaja, da se je sicer načelno mogoče strinjati s pritožbenimi navedbami, da zgolj zapis, da je predstavnik družbe M. d. o. o. ("G.") "nekoliko poseben tip", ne bi pomenil kršitve dolžnosti varovanja poslovne skrivnosti, a je sodišče prve stopnje v nadaljnji obrazložitvi navedlo dovolj drugih razlogov, iz katerih takšna kršitev izhaja.

9. V obravnavanem primeru namreč tožena stranka očita tožeči stranki, da je dolžnost varovanja poslovne skrivnosti kršila, ker je D. P. poslala elektronsko sporočilo, v katerem ji je razkrila konkretne podatke, ki se nanašajo na poslovanje z družbo M. d. o. o., torej družbo, s katero je poslovala tožena stranka. Kot navaja odgovor na pritožbo, je sodišče prve stopnje ugotovilo, da je tožeča stranka dolžnost varovanja poslovne skrivnosti kršila s tem, ko je konkurentki tožene stranke razkrila podatke o:

- kontakti osebi stranke, s katero je tožena stranka poslovno sodelovala,

- o tem, kako mora do te stranke pristopiti in

- o tem, koliko prometa je mogoče z njo ustvariti.

10. Že zgolj takšno ravnanje, ob upoštevanju določila 6. člena pogodbe, tudi po presoji višjega sodišča pomeni, da je tožeča stranka kršila obveznost varovanja poslovne skrivnosti. Kateri podatki pomenijo poslovno skrivnost, lahko namreč v prvi vrsti določi družba sama (prvi odstavek 39. člena ZGD-1). Kot takšne lahko označi katerekoli podatke (tudi manj pomembne), razen tistih, ki so po zakonu javni in tistih, ki se nanašajo na kršitve zakona ali dobrih poslovnih običajev (tretji odstavek 39. člena ZGD-1 in sodba VS RS VIII Ips 211/2012). Točno to (torej določitev podatkov, ki pomenijo poslovno skrivnost) sta pravdni stranki storili v 6. členu pogodbe. Kot poslovno skrivnost sta med drugim izrecno določili podatke o kakršnihkoli postopkih pri naročniku (v to kategorijo nedvomno spadajo podatki o tem, kako se do strank pristopa²) in podatke o strankah (med katere spadajo tudi podatki o kontakti osebi pri stranki in o tem koliko prometa je s stranko mogoče opraviti).³ Določili sta tudi sankcijo (pogodbena kazen) za kršitev dolžnosti varovanja takšnih podatkov. Že dejstvo, da je tožeča stranka D. P. prej povzete podatke posredovala, torej zadostuje za izrek pogodbene kazni. Dodati pa velja še, da poznavanje takšnih podatkov za D. P. nedvomno pomeni tudi konkurenčno prednost.

11. Ugovori, da tožeča stranka (vsaj v spornem elektronskem sporočilu) ni razkrila podatkov o poslovanju tožene stranke, ni navedla katere kozmetične izdelke ta trži ali razkrila njenih komercialnih podatkov

(plačilnih rokov, popustov, cenikov, kupne moči njenih strank), glede na navedeno ne morejo biti utemeljeni. Že povzeti podatki, ki jih tožena stranka je razkrila, namreč tako po oceni sodišča prve stopnje kot po oceni višjega sodišča, zadoščajo za odločitev o kršitvi dolžnosti varovanja poslovne skrivnosti. Ob vsem navedenem je povsem nepomembno:

- vprašanje, ali je D. P. z družbo M. d. o. o. kdaj dejansko poslovno sodelovala,

- dejstvo, da je sodišče prve stopnje, kljub temu, da se sporno elektronsko sporočilo nanaša le na družbo M. d. o. o., zapisalo, da je tožnik D. P. dal podatke o kupni moči toženkinih strank (v množini) in značaju njenih predstavnikov (spet v množini). Že to, da je tožnik tretji osebi dal podatke o eni izmed toženčevih strank (in značaju njenega predstavnika) namreč zadošča za ugotovitev, da je kršil dolžnost varovanja poslovne skrivnosti. Ali je iz nadaljnjega zapisa v elektronskem sporočilu: "Dobiš še več napotkov za ostale stranke" mogoče sklepati, da ji je tožnik takšne podatke tudi dejansko dal ali ne, je tako v predmetnem sporu povsem irelevantno;

- dejstvo, da je mogoče pritrditi pritožbenemu očitku, da ni bilo podlage za ugotovitev, da je tožeča stranka D. P. omogočila, da toženčeve stranke pritegne z nižjo ceno. Res je namreč, da (vsaj v predloženem elektronskem sporočilu) tožnik ni razkril cene za noben artikel, ki ga je tožeča stranka prodajala družbi M. d. o. o. Kljub temu pa ostaja ugotovitev, da je tožeča stranka s svojim (v predhodni obrazložitvi opisanim) ravnanjem kršila dolžnost varovanja poslovne skrivnosti in je že zato izrek pogodbene kazni povsem na mestu.

12. Sodišče prve stopnje je nadalje tudi pojasnilo, da tožena stranka v pobot ne uveljavlja plačila celotne pogodbene kazni, do katere naj bi bila upravičena (50.000,00 EUR), ampak le bistveno nižjo pogodbeno kazen, v višini tožbenega zahtevka (3.550,20 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi), do katere je brez dvoma upravičena. Tudi pritožbena razglabljanja o tem, zakaj dejansko ni uveljavila znižanja (celotne) pogodbene kazni, tako za odločitev o pritožbi ne morejo biti relevantna.

13. Nadalje pritožba izpostavlja še, da naj bi bil ključen dokaz v predmetnem sporu (elektronsko sporočilo, ki ga je tožnik poslal D. P.) pridobljen nezakonito, s protiuustavnim posegom v tožnikovo pravico do zasebnosti. To naj bi izhajalo iz "dejstva, da je tožena stranka neupravičeno pregledovala tožnikovo pošto". Takšno "dejstvo" je (spet) v nasprotju z dejansko ugotovitvijo sodišča prve stopnje, da toženkina zaposlena J. G. ni načrtno brskala po tožnikovi elektronski pošti, ampak je na elektronsko sporočilo naletela po naključju. Tudi te ugotovitve dejanskega stanja tožeča stranka s pritožbo ne more izpodbiti. Kot je bilo že nekajkrat poudarjeno namreč ugotovljeno dejansko stanje v postopkih v sporih majhne vrednosti, pomeni neizpodbojno podlago pritožbene odločitve. Ob ugotovljenem dejanskem stanju, da je J. G. zgolj "kliknila v Google", in se ji je že prikazalo sporno elektronsko sporočilo, pa je pravilen tudi pravni zaključek, da dejstvo, da je sporočilo prebrala in ga natisnila, sicer pomeni poseg v tožnikovo pravico do zasebnosti, da pa je do tega posega prišlo zaradi malomarnosti tožeče stranke, ki je na službenem računalniku tožene stranke, ki so ga sicer uporabljali drugi uslužbenci, odprla svojo zasebno elektronsko pošto in se po uporabi le-te iz nje ni odjavila.

14. Pritožba v zvezi s tem očita še nasprotje med navedbami tožene stranke in izjavo J. G. o tem, kako je tožena stranka prišla do spornega elektronskega sporočila. Res je, da iz trditev tožene stranke izhaja, da je bil tožnik v njenih prostorih 12. 6. 2015 (torej na dan, ko je bilo odkrito sporno elektronsko sporočilo), dokazni postopek pa je pokazal, da ga tega dne tam ni bilo. Ti očitki so torej utemeljeni, a na odločitev v predmetnem sporu ne morejo vplivati. Kot rečeno je namreč zanjo ključno, da je J. G. na sporočilo naletela slučajno (po

naključju), med uporabo svojega računalnika, ki ga je občasno uporabljal tudi tožnik, za pregledovanje svoje elektronske pošte, iz katere se je (očitno) pozabil odjaviti. Z navedbo, da tožnika 12. 6. 2015 ni bilo v prostorih tožene stranke, skuša pritožba izpodbiti dejstvo, da je J. G. na sporočilo naletela slučajno. Tudi na tem mestu pa je višje sodišče dolžno spoštovati že večkrat povzeta specifična določila ZPP, ki veljajo v postopkih o sporih majhne vrednosti. To pomeni, da opisanih okoliščin (torej dneva, ko je tožnik računalnik dejansko uporabil in dejstva naključne pridobitve elektronskega sporočila) ne sme ugotavljati ali raziskovati. Držati se mora s strani sodišča prve stopnje ugotovljenega dejanskega stanja.

15. Glede na navedeno (torej na ugotovitev, da sta obe stranki posegli v ustavne pravice nasprotne stranke) je sodišče prve stopnje povsem pravilno tehtalo poseg, ki ga je tožnik utrpel v svoji zasebni sferi s toženkino pravico do svobodne gospodarske pobude, ki ji je bila kršena z razkritjem njenih poslovnih skrivnosti. Ob upoštevanju ugotovljenega dejanskega stanja (v katerega ni dopustno posegati ali ga ponovno presoјati) je pravilna tudi njegova odločitev, da je bil poseg v tožnikovo zasebnost majhen in posledična odločitev, da je treba dati prednost zaščiti toženkinine pravice do svobodne gospodarske pobude.

16. S tem je višje sodišče odgovorilo na vse relevantne pritožbene navedbe (prvi odstavek 360. člena ZPP). Ker pritožbeni razlogi niso utemeljeni, sodišče prve stopnje pa je tudi pravilno uporabilo materialno pravo in ni storilo nobene od kršitev, na katere višje sodišče pazi po uradni dolžnosti (drugi odstavek 350. člena ZPP), je bilo pritožbo treba zavrniti in izpodbijano sodbo potrditi (353. člen ZPP).

17. Tožeča stranka s pritožbo ni uspela, zato mora sama kriti svoje pritožbene stroške, toženi stranki pa mora povrniti stroške odgovora na pritožbo (prvi odstavek 154. v zvezi s prvim odstavkom 165. člena ZPP). Te je višje sodišče odmerilo skladno s priglašnim stroškovnikom, ob upoštevanju Odvetniške tarife. Toženi stranki je priznalo 375 točk nagrade za postopek in 8 točk materialni stroškov, skupaj torej 381 točk. Ob upoštevanju, da ena točka znaša 0,495 EUR, torej 188,59 EUR, z 22% DDV pa 230,08 EUR.

¹ N. Betetto: PRAVDNI POSTOPEK, ZAKON S KOMENTARJEM, 3. knjiga, str. 716

² Kar je, kot ugotavlja sodišče prve stopnje, tudi napotek D. P., naj M. d. o. o. podrobno opiše svojo ponudbo, mu ponudi izobraževanja, gratis material, beauty day dogodke ipd. ter da naj se "dobro zapiše" pri kozmetičarkah.

³ Gre torej za povsem konkretne podatke, zato pritožba ne more uspeti s teoretičnimi izhodišči o tem, da vsi podatki ne morejo predstavljati poslovne skrivnosti, ampak gre zanjo lahko le, če so podatki konkretno in jasno opredeljeni.

Datum zadnje spremembe: 21.08.2017